

~~Ime Izhaja vsaki dan.~~

Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri, ob pondeljkih ob 9. uri zjutraj.

Posamezne številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, Celji, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, Št. Petru, Sežani, Nabrežini, Novemmesetu itd.

Oglas in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Giorgio Galatti 18. — Uradne ure so od 2. pop. do 8. zvečer. — Cene oglašen 16 st. na vrsto petih: poslanice, osmrtnice, javne zahtave in domači oglasi po pogodbi.

TELEFON Stev. 1157.

Rusko-japonska vojna.

(Brzojavne vesti.)

Japonski napad na oklopničo Sebastopol.

TOKIO 20. (Reuterjev b.ro.) Vedenje poveljnika Jezo in poročnika Nagakaro po vodovi npravil na oklopničo »Sebastopol« se tukaj posebno občuduje. Flotila poveljnika Jezo se je bavila z raznimi popravami, ko je bil sklenjen napad. Vzlio temu se je Jezu posrečilo, da je odpotjal eno torpedovko, ki je pri dosegla bazo flote še le, ko je že flota odpalila. Dobil je dovoljenje, da se je pridružil drugim ladijam ter je priplul vzeci užemu vibarju do »Sebastopola«. Prvi je tisto blizu ladije, da je slišal Rusi govoriti, ter je odstrelil torpedo. Med tem, ko se je še bližal ladji, je izpustil drugi torpede. V tem hipu ga je pa zadela sovražna granata, ter ga raznesa na kose. Poročnik Nsgakaro je vzlio strašeno ognju pričel z drugim člonom na pomč. Njegov čoln je bil večkrat zader, vendar je zmagel rešiti večino ljudi, ki so se v drugem čolnu nahajali. Za izvršitev napsa se je prijavilo več dobrovoljev, niso je bilo potrebno.

Admiral Togo prepusti blokado najbrž kakemu mlajšemu admiralu ter se vrne v Tokio, kjer ga hoče cesar slovesno vsprijeti.

Iz japonskega glavnega stana v Mandžuriji.

TOKIO 20. (Reuterjev b.ro.) I: glavnega stana japonske mandžurske armade so včeraj sporočili: Japonske spredaje straže so bile v noči od 17. t. m. trikrat na udarec, sovražnik je bil pa povsod odbit. Dne 18. t. m. so Rusi pri železniškem mostu blizu reke Saho 80:rat vstrelili na Japonece s t. ž. kimi topovi, ne da bi bili proizvedli kakšno soko.

Japonska ladija Rohila Maru.

LONDON 20. Glasom nekega poročila, ki ga je prejel Lloyd iz Muji, se je lazaretos Ladija Rohila Maru podala v Ujime, kjer jo popravijo.

Trije novi ruski poveljniki.

PETROGRAD 20. Kuropatk in pred zbranimi četmi slovensko izročil poveljništvo dotednih armed generalom Gripenbergu, Lizeviju in Kaulbarsu.

Hulská aféra.

PARIZ 20. Admiral Davis pride še le jutri semkaj, zato se bo še le jutri vršila prva seja preiskovalne komisije v hulski aféi.

PARIZ 20. Predsednik Loubet je danes predpoludne pred ministarskim posvetovanjem posprejel člene hulsko komisije, njihove sve-

tovalce in častnike. Ameriški odpolake so niso dospeli semkaj.

PARIZ 20. Minister zunanjih stvari Daleas je danes predpoludne posprejel člene hulsko komisije ter jih povabil na zatek.

PARIZ 20. Glasom neke verzije se sponde hulsko komisija še le v četrtek.

Ameriška neutralnost.

SAN FRANCISCO 20. OI obale Thaga Oseana povejo neprestano paraiki z vojnim materialom na Japonsko. Od zadnjih dnevih meseca novembra so oipluli tja štirje paraiki z raznim blagom, ki je bilo vredno 25 milijonov dolarjev. Zavarovalne družbe zavarujejo vse tovore, ne da bi se bale, da bi bili isci oziroma zaplenjen. V zadnjem času je bilo na Japonsko odpolashih več lokomotiv in drugi železniški material z mandžursko železnico, ki so jo Rusi razrušili.

Zavzetje severnega forta Tunkikwanjan.

TOKIO 20. (Uradno.) OI armade izpred Port Arturja se poroča: Dan 18. t. m. ob 2. in četrt popoludne je neki oddelek prizorišči pri utrdbi severnega forta Tunkikwanjan veliko eksplozijo ter je potem naskočil utrdbu, nakar je sledil boj z granatami. Sovršenik se je trdrovratno branil. Ob 7. uri zvečer je prodrl general Samejima proti utrdbi ter je po ljutem naskoku vzel omenjeni fort ob 11. uri 50 minut po noči. Misimo se takoj utrdili in dne 19. t. m. zjutraj je bila naša posest zavetovana. Zaplenili smo pet poljskih topov, dva strojna topova ter veliko množino streliva. V fortu je bilo kar 40 ruskih mrtvih. Nišči izgube še niso natančno preračunjene, vendar se zli, da niso velike.

LONDON 20. O zavzetju forta Tunkikwanjan poročajo še uradno: Japoneci so izkoplili sedem min, katere so napolnili z eno tonelsto dinamita. Mene so pložili 40 čevljev pod skarpo forte. Ob 7. uri in pol so jih prizgali. Dobrovoljci so pričeli takoj naskakovati, toda mnogo jih je pokrli množina prst, ki je zetela v zrak. To je nekoliko zekačnega taskok. V tem času so Rusi dobili zlastno ojačanje. Vnel se je potem ljut boj, ki je trajal skoraj do polnoči, o katerem času so se Rusi, kolikor jih je še ostalo, umaknili v mesto. Preden so se Rusi umaknili so vžgali še štiri min, ki so se nahajale blizu forte. Rusi so izgubili 40 do 50 mož.

Brzojavne vesti.

Vojna ladija »Elizabeta«.

DUNAJ 20. Glasom brzojavne vesti je vojna ladija »Elizabeta« dospela v Hongkong. Na ladji je vse zdravo.

slo krom, sli njegovo srce je z našim. Med nami je živel, z nami se je boril, bivši vojvoda kraljevine Hrvatske, Dalmacije in Slavonije, sodil je pravčno in vzbudil nas je. Ako nas ženski in rjavi podkupljene prevarije, pozovem iz daljave, izza morja Karla Dračkega, naj jih stre, naj nem bo on kralj, rojene zakonske rodovine, ker, da rečem po pravici, ženski je po odredbi božji podležan možu, in mežje se niso rodili za to, da bi bili ženi podložni.

To je beseda! je vsakokrat Palična, udarivši s pesti ob mini.

Da, je zasklical Ivančič, posegnivši po meču, a ti boš moral potrkat na naše nožnice poprej, nego misliš. Sedaž sem tvoj.

Tudi jaz z dušo in telesom, je dolal Palična, nu, se pa tudi vsi drugi?

Pa ste zoper modri, je odgovoril škof, je li vsaka sablja od čistega jekla, mar železo nikdar ne zrjaví, ali ga ne moreš nikdar upogout? Poznam jih v dušo vseh pa za vsacega njih ne bi stavil glave, ker, verujte, sebičnost je podedovan greh človeštva. Marsikateri kriči z nam, a največ kriči radi sneg, modre kakor nebo, nad vsemi pa črna

Veliki vojvoda Mecklenburg-Schwerinski.

GMUNDEN 20. Veliki vojvoda Mecklenburg-Schwerinski je danes popoludne dospel semkaj s soprgo.

Legar v nemški vojski južno-zapadne Afrike.

BEROLIN 20. OI početka vojne do konca noveletja je pri nemški vojski v južno-zapadni Afriki zbolelo na legarju 977 mož; od teh jih je umrlo 182 v domovino jih je odšlo 67, zdrav se jih 441, za vojno sposobnih je bilo odpolashih k četem 282 mož.

Prevoz trupla Rakoczyja.

CARIGRAD 20. Sultan je, vsled korakov svetoročskega poslanštva, izdal iradé, s čemer dovoljuje prevoz trupla Rakoczyja in tovrišev. Smrtje ostanke bodo prepeljali na Ogrsko na spomlad.

Vrtinec na Madagaskarju.

PARIZ 20. Glasom brzojavke, ki je dospela ministristvu za morsarico, je dan 15. t. m. v severnem delu otoka Madagaskarja razširal silen vrtinec. Mesto Diego Szarez je močno poškodovano.

O položaju v Avstriji.

V nedeljo sta se izvršili dve zborovanji, ki mečeta značilno luč na hipno položenje v Avstriji. V Nemškem Brodu na Češkem se je vrlo okrečno zborovanje, na katerem sta govorili o političnem položaju mladočeška prvaka dr. Peščić in dr. Kramar, torej moža, o katerima se je nedavno temu govorilo po hribu, da sta voditelja dveh nasprotnih si struj v mladočeškem klubu. Prvi da je voditelj bolj spravljive, drugi pa intransigentne struje. Nu, na tem shodu so bile nujne izvajanja v popolni harmoniji v važnem pogledu: oba sta povdarjala, da so Čehi vaski hip pripravljali za pošteno spravo z Nemci. A pomembno je, da je ravno dr. Kramar ne-navadno toplimi besedami pozival Nemce, naj se ne upirajo da je pravčaim postulatom Čehov in jim je zgovorno poslegal na srečo, naj pomislijo, kolika bi bila korist za Čeke in za Nemce, ako bi skupno in zložno delovali na reševanju prevsajnih vprašanj, kakor so: carinarski tarif, pogodba z Ogrsko, trgovinske pogodbe z vnanjimi državami. In v temi ublaženi atmosferi bi se dalo morda pozneje rešiti marskaj, kar se zdi sedaj ne-rešljivo.

S, v drugem pogledu so bila izvajanja obeh odličnih čeških govornikov v skladu med seboj. Oba sta izrekla najstrožjo obsodbo nad — Körberjevo vlado. Dr. Peščić je povdarjal, da bi takovo glasovanje, kakor še je bilo oso v proračunskega odseku, v vseki drugi konstitucionalni državi prisililo vlado v odstop. Dr. Kramar pa je izvajal,

žaljene svoje koristi. Ena beseda, kos per gamene more ž ukrötiti tacega risa in ga vreči na drugo stran. Ne vprašujte tu za imena, prežim na njih, na njihove atrasti in slasti; dovezem jih v škripec, da ne bodo mogli ne naprej, ne nazaj, da bodo morali z z nami z lepo ali grdo do groba. Ha, čujete li? Zvonovi zvone, kraljica se primika mestu. Drugačimo se, pokrmo svoje skrbi, stopimo pred njo kakor junaska vojska, naj premisli v miru, kaj bi moglo priti v nemiru.

Pojmo, je rekel Ivančič mirno, ali ne vidiš, kako mi sablje drhti, to kaže na nemir.

Pojmo, da vidimo! je završil Palična in junaki so odšli, da pozdravijo kraljico.

* * *

Vra Požega je bila po koncu; da, bilo je po koncu več, nego Požega, rekli bi, vojska iz treh kraljevin. Od daleč se je leskalo srebro, zlato, dragoceni kameni, od daleč je bleščalo vitko kopje, pernate čelade, a nad četo so se vila zastave, na spomladnjem solncu, rudeče kakor kri, bele kakor

Naročnina znaša za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K. — Na naročbe brez dopolne naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in kopipisi se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.) Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijskega lista »Edinost«. — Natisnila tiskarna konsorcijskega lista »Edinost« v Trstu, ulica Giorgio Galatti 18. Ptošno-hranilnični račun št. 841.652.

da je vlada doživelva tak poraz, da si eklatantnejšega ni možno mislit. Vse nakene, da bi z izvestnimi nasredbami — kakor so: češke vapošnjice v Šleziji, imenovanje češkega ministra rojaka — premotila Čehi, ali da bi jih z vlogicijami utrudila, so izpodletele temeljito. Niti beda prebivalstva, s katero je tudi spekulirala vlada, ni omajala čeških poslancev: trdn so ostali vsi brez razlike stranke. Ko je to skcentuiralo, je govornik misil v prvi vrsti na agrarce, to je one, ki zastopajo tiste sloje prebivalstva, ki trpe bedo. Poraz, ki ga je doživelva vlada, je pravična kazen za nje malenkostno politiko, kateri nedostaja vsakega večega vzleta. Sad te politike je, da je vlada Nemci razdražila, a Čehov ni pridobil. Logični rezultat tega polovičarstva je popoln polom vladne politike, parlamentaričen poraz, kakor ga ni doživel še nobena vlada. In vendar noči ta vlada izvajati konsekvene! Ali ne čutijo Nemci — je vekliknili govornik — kako nečastno je za parlament, kakor ta, po nevseh toli kompromitirana vlada govor s strankami?! Potem je sledil tisti topli apel na nemško adreso, ki smo ga omenili že gor.

Interesanten pendant k temu zborovanju je shod poslancev nemške ljudske stranke, ki se je vršil v nedeljo na Dunaju. Tudi na tem shodu so obsojali vladino postopanje po porazu v proračunskega odseku kakor na ravnost neverjetno in so izrekali trpeče besede o dru. Körberju, ker je odložil džavni zbor edino zato, ker vseh glasovanja v proračunskega odseku ni soglašal z intencijami vlade. S tem je pokazala vlada, da je ni do tega, da bi parlament deloval. V tem zmislu pravi vsprejeta resolucija, da je globoko obžalovati, da je v hipu, ko je vendar enkrat zoper do razprave in glasovanja v proračunskega odseku, bila vlada tista, ki je s svojimi prek in prek neopravičenimi odredbami preprečila rešitev predloga za pomoč bednim. Resolucija očeta končno ministarskemu predsedniku, da se odteza vršenju svoje dolžnosti nasproti bednemu prebivalstvu.

Mari nismo rekli po pravici, da sta to dve zborovanji, ki mečeta karakteristično luč na politični položaj in sosebno na ono točko v sliki položaja, ki se imenuje — vlada! Očitanje in obsojanje pribuja istej od desne in leve. Obsodba iz sredine »nemške ljudske stranke« je tem huja, ker je bila ravna stranka doslej zastavonositeljica v gardi, ki je držala Körberjevo vlado! Koga ima prav za prav dr. Körber za seboj? Poljake, ki so za vsako vlado, nemško liberalne aristokrate in pa nekaj nemških konservativcev!! To je vas! Sicer pa je vlada sama najeklatantnejše pripozala, da je obvisela v zraku in da v parlamentu nima več tal pod nogami, kajti, če bi imela kaj zaslonbe v par-

zastava z belim krizem, prapor vranskih križarjev. To je »liga«, ki se je združila v bratstvo pred zakramentom v cerkvi zagrebški, bratstvo za svobodo in pravo, a na čelu ligi jezdila na belem pod zlato mitro Pavel Horvat, škof zagrebški, držeči velik srebrni križ. Cvet plemstva je to, pred vsakim križem vrag, vrako ime nosi staro slavo, velja po bogastvu za malo kraljino, pod vsakim oklopom bije ponosno srce, ponosno kakor tudi glava, ki se pod železno čelado ponosno dviga v vis, kakor da ne gleda drugačega Boga, nego božje sonce na nebu.

Ta ponosna gospoda od Save, Drave, Kolpe, od morja, od Potisja in Podunavja, pripravljeni, da polete v boj, gredo, da bi se sporazumeli s kraljico Marijo, slabotno hčerjo močnega Ludovika, a gospodo spremljajo močni glasovi zvonov, silni kakor gromovi. Na planem pred mestom se je četa zaustavila, da počaka. Hkrat je zablestelo iz gorskega zelenila kopje in podobao blesteči kači spuščala se železna četa nizdoli po brdu, a v njej kraljica in njena družba.

(Pride se.)

lamentu, ne bi bila hitela preko odloženja zbornice v pristanišču — § 14. Ali tudi raba tega paragrafa ima slednjič svoje meje, kakor je povdral dr. Kramar: vladu ima pač še toliko moči, da more na podlagi § 14. po- pisavati kako naredbo, ali ne more s pomočjo tega paragrafa — usnjemati denarja. Le proti janstvu tako kompromitiranu vlade — je vskliknil dr. Kramar — ne posodi nikdo vinjarja. Državni aparat pa ne more funkcionirati brez denarja, tudi če se oni, ki ga vodi, zove — dr. Körber! Saj smo rekli: tudi mož § 14. ima svoje meje.

Rusko-japonska vojna.

Trst, 20. decembra 1904.

Izvajanje japonskega vojnega načrta; njega zmote; kritična razmotrivanja.
(Dopis iz strokovnjaka peresa.)
(Dalje)

Proti sredini meseca maja so začela izkavanja pri Dalnjem in Tsilevanskem zalivu. Bil je to začetek pomikanja čet za oblegovanje Port Arturja od kopne strani, ker flota admirala Togo sama ni mogla nič opraviti proti Port Arturju. General Nogi se je izkral s tremi divizijami in je po kratkem spadu med sprednjimi stražami pri Puleatenu napredoval proti zemski ožini pri Kinčovu. (Druga armada, 3 divizije pod generalom Nodzu je bila na potu). Med tem pa so se pomaknili naprej tudi russki oddelki iz sotesk gorov, a Fenšuli in močni russki oddelki iz čerte Kaičov Hajčeng proti Siujanu-Fengčengvanu; drugi oddelki pa so energično napredovali od Kaičova (kavalerija Samsanov) preko Vafankova proti boku in hrbitu generala Nogi.

Ta premikanja Russov so prisilila japonsko vojskovoštvo v izkreanje II. armade generala Nodzu pri Takušau in v napredovanje proti Siujanu, 75 km zapadno od Fengčengvana (I. armada, general Kuroki). Pri Siujanu je bilo več spopadov med sprednjimi stražami, v katerih je bil vspeh sedaj na te, sedaj na oni strani. Slednjič je ostal Siujan v rokah II. japonske armade.

General Nodzu je pomaknil potem svoje sprednje čete do čerte slemenov gorovja Fenšuli — v čerto sotesk Čiapulin-Dalin in Vatsulin, z glavnim taborjem v Siujanu. — Sedaj pa je bilo opažati močnih sprednjih čet Kuropatkino armado od Kaičova na jug proti Vafankovu-Pulanteriu-Kinčovu, torej proti hrbitu Nogijeve oblegovalne armade. To je bila toliko kritizirana diverzija generala Stackelberga!

Mej tem je bila armada Oku se je menjopoma na morju. Japonsko vojskovoštvo je napotilo to armado (v svrhu izkreanja) v Pičovo z ukazom, da napreduje proti Vafankovu, to je, kakih 120 km daljave zapadno Takušau, kjer se je bila izkrala II. armada. V boju pri Vafankovu je bila divizija Stackelberg odbita. General Oku se je pomikal potem z glavnim delom svih čet na zapad proti Fučenu, da bi tako nadaljeval paralelno proganjanje russkih čet ob cesti na sever proti Kaičovu. Kajti direktno proganjanje na slabih poti Vafankov Kaičov ni bilo možno z ozirom na težavno dovrjanje. Japonske namene je bil, da bi diviziji Stackelberg — močno oslabljeni po boju pri Vafankovu — s četimi Nodzu odrezali možnost umaknjenja. To pa je Kuropatkin preprečil bržkone s pravočasnim izpadom proti jugu dveh oddelkov stranske brambe. In sicer enega na jugozapad, v smeri po vozni cesti od Kaičova do Šants, in drugega po vozni cesti, ki vodi na jugo vzhod od Kaičova do Santsialu-a. Tem je Kuropatkin dosegel, da se je velik del ostankov divizije Stackelberg mogel z železnico neovirano povrniti v Kaičov. (Pride še.)

Tretja eskadra.

Admiral Birilev, ki je določen poveljniki kom tretje eskadre, je pisal listu »Novoje Vremja« nastopno:

Vsaki izgubljeni dan na oboroženju tretje eskadre je pregrešek, vsaki izgubljeni teden zločin. Vse možno je treba storiti. — Sicer se Birilev nadeje, da ima Roždestvenski tudi sam žense popolnega vspeha. Togovo brodovje je močno poškodovan. Vojne sile Roždestvenskega so še nedotaknjene in njegove čete so napolnjene onega duha, ki je iz kneževine ustvaril neizmerno Rusijo.

Srije se govorice, da bo tretja eskadra, ki bo obstojala iz oklopničje »Apraksin«, »Ušakov«, »Sosjavin«, »Nikolaj I.« in »Vladimir Monomah«, že dne 23. januarija prizavljena.

Položaj v Port Arturju.

V Petrograd so sporočili iz Čifa: Rusi, ki so nedavno prodri blokado pred Port Arturjem ter dosegli semkaj, so prinesli seboj poročilo, ki se v kratkem objavi. Kakor se govori, je posadka v Port Arturju osvedčena, da se bo zamogla še dlje časa braniti. Japonci so izgubili doseg pred Port Arturjem 60.000 mož. Ako bodo hoteli vzeti trdnjava, bodo morali žrtvovati še dvakrat toliko vojakov. Japonci so se nadejali, da razpuščanje zbornice ni nelegalno, če tudi ista ni prej dovolila proračuna za prihodek leta. — Zakona da ni smeti tolmačiti tako, kakor da ima opozicija vsikdar pravico prečati razpuščanje zbornice. To pa je najbolj konstitucionalno sredstvo za poravnava političkih differenc v deželi, ako se apelira na volilce.

List, ki večkrat menja barvo.

Dnevnik »Novi Kraj« v Port Arturju, ki izhaja še vedno vzdol oblegovanju, je v neki številki, ki je slučajno dosegel v Evropo, priobčil nastopno: »V bližini sobe za stavce je poginilo devanaest granat. Razne eksplozije so pokvarile zidove, dočim so druge razbile okna. Naše bereedilo se tiška na papir nedolčene barve. Ničamo vedno do brega, belega papirja na razpolago, ampak smo prisiljeni rabiti večkrat viševje, rudeč in oranžast papir. Vojaki na nasipih čitajo pa vedno naš list z velikim veseljem.«

Poročilo majorja Mizenova o boju na »griču 203 metrov«.

Major Mizenov, ki se je vdeležil boja na »griču 203 metrov« (na »visoki gori«) je dosegel dne 16. t. m. v Čifu ter rekel, da je bil ta boj eden najljutnejših in krvavejih v tej vojni. Japonci so imeli ogromnih izgub; padale so kar cele stotnine in zopet in zopet so naskakovali grič, da bi ga vzeli. Konečno jih je ogenj drugih fortov prisilil, da so se umaknili. Potem so pa naskakovali v drugič in v tretjič. Zastavonosec je bil ubit, istotako 8 drugih Japoncev, ki so eden za drugim vzeli zastavo. Na tretjem naskoku so Japonci zasigli zalogu drva in premoga, ki se je nahajala v bližini. Veter je gnal plamen in dim proti Rusom, ki so se moralni vsled tega umakniti. Misenov je nadalje počkal, da je v Port Arturju vse mirno.

»Pravica« na univerzi v Gradeu.

Iz Gradea nam pišejo:

»Konečno je senat graške univerze rešil stvar glede označilnih desk in je rešitev označil načelnosti akademiskih korporacij. Dovolj znani je nobelinski nastop nemških kulturnoscev, ki so neki večer, ko ni bilo v vestiblu nobenega slovanskega dijaka, pomagali napise nezemških društav. Že naslednji dan je rektor razglasil svoje ogorčenje na tem nečutenem postopanju in zagrozil s preiskavami, kar je tudi obljubil deputaciji slovanskih društav. Senat je to rektorjevo izjavo odobril. Začasno se je prepovedalo vporabljanje desk vsem akademiskim društvom.«

Način, kakor je senat sedaj rešil to stvar z odlokom dne 17. t. m. pač kaže, da je imel prvotni navidezno strogi nastop proti nemškim mazačem le namen, da pomiri slovanske dijake. Šele, ko je večina slovanskega dijštva odišla na poštnice, razglasil je senat svoj sklep ter pokazal s tem svojo »možnost«. Oglejmo si njegov ukrep!

Kar obstrjajo slovanska akad. društva, imela so pravico, da so imela na svojih označilnih deskah na vsečilišču ime društva v domači pismeni. A po najnovješem odlokou so dovoljeni ti napisi le v gotici in latinci. Dostavki (akad. teh. društvo), ki so bili dosegli v poslovnom jeziku društva, so sedaj dovoljeni le v nemščini. Poleg napisa na deskah imela so dosegli vse društva tudi društveni znak. Ia prav tu jo je senat pogrušal! Ker imajo slovanska društva kakor svoj znak narodno trobojajo v podobi traku, nemška pa grehe, istotako z »narodnimi« (francūškimi) bojami, poskusil je senat praviti rešiti nemški zasaj univerze a salomonško modrostjo: prepovedal je trakove grbe pa — dovolil!

Oglase nabijala so slovanska društva že od nekdaj izključno v materinščini. Sedaj jim je ta pravica odvzeta; materinščina »je dovoljena« le v prevodu poleg nemškega izvirnika.

S tem odlokom je senat kapituliral na vsej čerti pred nemškimi purški in je sankcijiral pobalinstvo nemških »vitezov«. Nagradilo se je rezakonito ravnanje onih, katerim se je grozilo začetkom z vsemi mogočim, a kaznovalo se je Slovane, ki so hodili vedno zakonito pot.

Ognjišče znanosti postaja vedno bolj torioša političnih strasti. Zato pa raste od dne do dne potreba slovenskega vsečilišča.

T—

O položaju na Ogrskem.

Predstojnici je ministeri predsednik grof Tisza govoril v ssi liberalne stranke. V nasprotju s tem, kakor se v obče tolmači določilo ogrske ustave — je zatrjal Tisza, da razpuščanje zbornice ni nelegalno, če tudi ista ni prej dovolila proračuna za prihodek leta.

— Zakona da ni smeti tolmačiti tako,

kakor da ima opozicija vsikdar pravico prečati razpuščanje zbornice. To pa je najbolj konstitucionalno sredstvo za poravnava političkih differenc v deželi, ako se apelira na volilce.

Edino, kar se more večini reči — je rekel

govornik — je, da ne izkoristi izdatca

sklepa od 18. novembra, to je novega pol-

slonika. Narod da nikdar ne pozabi, kar se

je dogodilo te dni; to so bile orgije prepo-

tence in nasilstva na svobodi govora. Narod

naj bo, sodil, in ko izreče on svojo sedbo,

potem začne tudi večna uporabljati svoje

pravice, da dovede zopet do normalnih par-

lamentarnih odnošajev. Tisza je zaključil:

— Mi vsprijemamo volilni boj s trdnim zaup-

njem. To zaupanje naj nas spremja v vsem

volilnem boju.

Opozicionalne skupine vsprijemajo govor tovo ta govor ministarskega predsednika za to, ker je: hrešč bojni klic. Napovedan je opoziciji neizprosen boj ne le za volitve, ampak tudi za — po volitvah. Volitve na Ogrskem so znane po tem, da je vse dežela kakor vojni tabor. Straeti se razvynomajo do skrajnosti in pesti — pobijajo glave in tu pa tam po kajt tudi puške. Približno take so vsake ogrske volitve. Ali to pot utegnejo biti viharji, kakoršnjih še ni videla niti Ogrska.

Drobne politične vesti.

Štajerski deželni zbor je sklican v zasedanje na dan 28. t. m.

Glagolica. Ugleden mesečnik »Raspraga Giuridica Ecclesiastica«, ki izhaja v Rimu pod vodstvom dra. S. Coniglio (via della Panetteria 27), prinaša v 9. in 10. številki začetek razprave »o liturgiji glagolsko-rimski v njenem početku in razvitku historično-juridiškem«. Kolikor se zamore posneti iz predgovora in I. poglavja, je razprava osnovana na široko. To je kritično juridična studija, ki stoji na višini znanosti. V II. poglavju bo razpravljalo o zakonitosti uvedenja slovanskega jezika v liturgijo z juridičnega stališča. Kdo je pisek te razprave, ni označeno dosedaj.

Iz ene vasi 240 prebivalcev v Ameriko! Iz vasi Šamovec pri Virju na Hrvatskem, ki šteje nekaj nad 2000 duš, se spravlja okoli 240 prebivalcev v Ameriko, med temi tudi nekaj žensk. To govorja jasno, kaki narodno-gospodarski odnosaji vladajo na Hrvatskem pod blagoslovom madjarskega režima.

Način, kakor je senat sedaj rešil to stvar z odlokom dne 17. t. m. pač kaže, da je imel prvotni navidezno strogi nastop proti nemškim mazačem le namen, da pomiri slovanske dijake. Šele, ko je večina slovanskega dijštva odišla na poštnice, razglasil je senat svoj sklep ter pokazal s tem svojo »možnost«. Oglejmo si njegov ukrep!

Kar obstrjajo slovanska akad. društva, imela so pravico, da so imela na svojih označilnih deskah na vsečilišču ime društva v domači pismeni. A po najnovješem odlokou so dovoljeni ti napisi le v gotici in latinci. Dostavki (akad. teh. društvo), ki so bili dosegli v poslovnom jeziku društva, so sedaj dovoljeni le v nemščini. Poleg napisa na deskah imela so dosegli vse društva tudi društveni znak. Ia prav tu jo je senat pogrušal! Ker imajo slovanska društva kakor svoj znak narodno trobojajo v podobi traku, nemška pa grehe, istotako z »narodnimi« (francūškimi) bojami, poskusil je senat praviti rešiti nemški zasaj univerze a salomonško modrostjo: prepovedal je trakove grbe pa — dovolil!

Slovenski in hrvatski pisarniški uradniki. (Dalje.) In dobro naj si zapomnijo naši tovariši italijanske narodnosti: čim se, kar pa ni več daleč, naše ljudstvo popolnoma zave svojega prava, zahtevalo bo neizprosno, da se po državnih uradih govori žejm v njegovem jeziku! A kako bo potem za one uradnike, ki se — bodi iz mržje, bodi iz komoditete — niso priučili jeziku naroda? Takov uradnik bo jednostavno nemožen! Kam žejm potem, ko je menda v vsem Primorju en sam okraj, v katerem ne bi živel narod naš? Neizogibna posledica bo morala biti ravno to, česar se gospoda najbolj boje, proti čemer protestujejo v svojih »Piccoli« in proti čemer napravijo italijanski poslanici svoje interpelacije: nikdo ne bo smel biti več imenovan, ako ne bo zнал deželnih jezikov!!

Niš jih ne bo koristilo, da bodo kričali, da je to krivica, ker odgovor jim bo kratek, jednostaven in nepobiten, in se bo glosil: ne, to ni krivica, marveč je to postulat fakteno obstoječih odnošajev.

Večkrat omenjeni dopis v »Piccolo« govori tudi o nekih penzioniranjih. Nu, sv. pismo pravi: Služi Bogu in zagotovljeno ti bo mesto v nebesih! A mi pravimo: Uradnik,

ti služi mazi ljudstva in mesto ti ostane zagotovljeno! Če pa ne moreš ustrezi tej kardinalni svoji dolžnosti, potem pa le pojdi v božjem imenu — v pokoj!

V istem dopisu se je že tudi radi sestavljanja izvršilnih cenitev v slovenskem jeziku, češ, da to ne gre, ker ti zapisniki da so na notranjo uradno službo. O ti revčki ti! Kako slabu znajo mislit! Mari je strankam zabranjen upogled v zapisnik? Nimajo-li stranke marveč pravico zahtevati, da se jim v svrhu informacije dajajo spisi na upogled? A kako naj se stranka, ki ne zna drugo nego slovenski, informuje iz spisov, ako so isti sestavljeni v slovenskem jeziku?! In koga naj stranka zaprosi, da bi jej razložil? Mari uradnika, ki — ne zna slovenski?! Seveda: stranke naj si le iščejo zakotnih pisačev in jih plačujejo! Pa so li gotove, da dobe od takih ljudi povsem prave informacije?

(Zvrštek pride.)

Mesto svetovale na deželnem središču v Trstu v VIII. pl. razredu je razpisano. Prosilec za to mesto, oziroma za katero drugo, ki se eventualno izprazni ob tej priliki, naj uloži svoje prošejo do 1. januvara na predstavništvo deželnega sodišča v Trstu.

V pojasnilo. Čitatelji so gotovo opazili, da je tretji odstavek v včerajšnjem listu objavljene recenzije o koncertu Adam neračunaljiv. To je prišlo vsled nezgode tiskarsko-tehničke naravi. Dotični odstavek bi se moral glasiti:

Ko bi novinarstvo odkrito in brez krinte izpovedalo vsaki vroči glavi, objektivno — sine ira et studio — služilo bi s tem ne samo gori omenjenim javnim interesom, ampak — kar je naposlед akt pjetete in vesti — tudi pojedini osebi, ki je žrtev avtosugestije in stavljajo na kocko sedanjo in morda bodošnost, na vsak način pa gmočno blagostanje in iluzije svoja duše, brez katerih prav za pravni ni ne samoljubja ne napredka. Ali pride do tega? Toda... vrzimo že enkrat od sebe naočnika skeptike!

Razpis dražbe. Ker ni imel razpis dražbe, razglašen dne 10. oktobra 1904. št

Iz Boljunea. Gosp. Vaclav Kautsky je se svojim električnim in varjetnim gledališčem priredil v dvorani gostilne g. Sancin s tri predstave (prvo v soboto zvečer, a drugi dve v nedeljo), ki so občinstvu jasto ugajale. Posebno je ugašla mala plesalka Štefanija so svojim izboraim kritinjem. Jednako je izborni vršil svojo naloge kakor izvrsten komik g. Josip Kautsky ml. Tudi slike komigrati so ugašle. Sploh je gledališče g. Kautskoga toplo priporočati, posebno pa še, ker je g. Kautsky jedini res narodni Slovan te stroke.

Vdeležba je bila obilna pri vseh treh predstavah.

Bralno pevsko društvo »Ladija« v Devinu je imelo svoj redni občni zbor v nedeljo dne 11. t. m. V nedeljo dne 18. je pa imelo svojo I. odborovo sejo in konstituiranje društvenega odbora. Predsednikom je bil enog a no izvoljen g. Josip Sorč, nadučitelj v Devinu; podpredsednikom Ivan Mervio županov; tajnikom g. Ivan Pecikar, železničar; blagajnikom g. Franc Pecikar; kajžničarjem Ferdo Herkov; odborniki so: Anton Perč, Josip Pahor, Miroslav Cela in Josip Mervic.

Društvo priredi na dan sv. treb Kraljev »Božičico« za slovensko šolsko mladino, na čemer je zagotovljena tudi pomoč drugih rodujubov. Zavednim Slovencem v Devinu in po okoliči ne treba pripovedovati kako važna in ob enem izpostavljeni točki slovenske zemlje je ravno devinska. Tu treba krčevito vzdrževati vse naprave in sredstva, ki so sposobna v to, da pomagajo v to, da se vzdržimo na tej točki. Imenitno tako sredstvo je gotovo to pevsko društvo. Členom »Ladije« je torej nujno priporočati, naj marljivo vrše svoje dolžnosti do društva, a na vseh rodujubih je, da izdatno podpirajo to — ladijo, da bo mogla, srečno nadvladovati vse sovražne viharje.

Plesne vaje pri »Tržaškem Sokolu« se lepo razvijajo. Osobito pa ugaja prisrca domača zabava, katere se v lepem številu udeležujejo členi in vpeljani gosti. Z veseljem konstiramo, da se je zadnjih morsla zsbava na splošno željo podaljšati za celo poldružno uro, na kar so se vsi skoraj žalostni razčeli; a tudi nas — kakor njih — tolati nuda, da bo zopet prihodnjih ugoda prijateljska zuba.

Zabavni odsek »Škola« javlja nam, da radi praznikov ob prihodnjih dveh sobotah ne bo ple-nih vsej; vsele pa se bodo namesto tega v četrtek ob 8. in tričetrturi zvečer, na kar pozajamo člene in prijatelje društva.

Umrl je v Ljubljani Ivan Skerja ne o hišni posetnik in gostilničar, ki je za pustil zastne legate — svojim sestrom gostom.

Najstarejša žena v Ljubljani, gospa Marija Komar, je v ponosljiv umrla. Do segla je starost 98 let.

Prizivna komisija za osebno dohodino. Dne 19. t. m. otvorjeno je bilo sedmo glavno zvezenske prizivne komisije za osebno dohodino za Istro.

Caserijeva pesem in »živelja Italija!« Tukajanje deželno sodišče je obsodilo družbo S regalev, varesca na mesec daj zapor, ker so dne 20. novembra v družbi še drugih nepoznanih oseb v neki gostilni na Vrdeli prepeval Caserijevu pesem. Istotno tolko so prisodili avstrijskemu podaniku Avgustu Vlad slov 61 (to pa res zveni po italijansku) ki je ob isti prilik vsklikal: Živel Italija! Živel Garibaldi! Živel Rin!

Zasačen tat. Na trgu rudežega mesta je včeraj predpoludne neki občinski redar zasačil 50 letnega težaka Andreja Bradaša, stanovanega v ulici del Bosco, ravno ko je ta hotel ukraсти vrečo orehov, težko 28 kg. Redar ga je hotel artovat, a to ni šlo tako z lahkem: trebalo je pomoći policijskemu redaru. Še le potem se je dal Bradaš artovat in odvesti na policijo. Mej potjo je pa zagrozil občinskemu redarju, da mu jo vže plača! Na policiji so ga vzeli na zapisnik, a potem je moral v zapor v ulico Tigor.

Tatovi na Gročani. V soboto dne 17. t. m. po noči poskušali so tatovi priti v tukajšnjo župnijsko cerkev. Pri zekristiji razrušili so zid pri vratih in naredili precejšnjo luknjo, skozi katero so je splazil eden notri. Odprli in sneli je prva vrata; bila so še jedna znotraj zaprta. Poskušali so vlotiti tudi ta, pa ni se jim povrzel. Spravili so se na velika vrata pod zvonom. Pozna se tem vratom, da so jih poskušali se železnimi drogi vpogniti; tudi dva kamna iz poruš-

nega zida sta bila tam. Poskus se je ponešredil. Trud zastonj; praplašeni so bili. Najbrž so se prestrashili nekega človeka, idočega že popolnoma iz Vrpolj mimo cerkev v Gročano. Imel je še seboj pes; sam pa, nekoliko korajšen, je prepeval po poti, a videl je nekstare, ki so bežali čez Golič. Tudi leta 1897. dne 25. oktobra so bili okradli to cerkev.

Prijavljene tativine. Gospod Josip Dario, lastnik kamenoloma na Vrdeli, je prijavil včeraj predpoludne na policijskem komisariatu v ulici Luigi Ricci, da so mu predsinčenim neznani tatori ukradli iz kamenoloma 60 metrov vrvi, vredne 50 K. Delavci so namreč predsinčenim pustili omenjeno vrvi zruši, a ko so včeraj v jutro prišli na delo, je niso našli več.

— Gospod Anton Vatovac, ki ima na Vrdeli nežje ob gradnji železnice neko kolilo, v kateri prodaja ondotnim delavcem rsne jestvine, je prijavil včeraj predpoludne na policijskem komisariatu v ulici Luigi Ricci, da so mu neznani tatori ukradli po noči iz koliba za kaskih 35 K raznih jestvin, kakor sra, gnjati in druge slanine.

Nagla smrt. 61-letni Jakob Oavaldini je včeraj v jutro okolo 6. ure umrl nagle smrti v svojem stanovanju v ulici della Geppa št. 20. Predsinčenim je bil šel spati popolnoma zdrav.

Razne vesti.

Na smrt obsojen orožnik. V Dabrecinu je vojno sodišče obsodilo na smrt orožnika Ivana Sreeoka, ki je spomladis ustrelil neko 14-letno deklico.

Lakota na Romunskem. V 17 okrožjih od 32, kolikor jih šteje Romunsko, vlada lakota. Radi lanske slabe letine skoro milijon ljudi nimajo kaj jesti. Poslanska zbornica in senat sta soglasno sklenila, da državna banka posodi proti garanciji vsele 20 milijonov frankov za nakup koruze in žita, ki se razdeli med bedno prebivalstvo. Časniki prinašajo strašne vesti; mnogo jih je že v resnici umrlo od lakote. Ljudje kopljajo izpod ledva travo in korenine, da jih povzivajo. Nekemu sljaku je poginila krava, a on si je z obups, ker je zugubil zdroje, kar je imel, prenehal vret. Občno prideljuje Romunsko na leto 220.000 vagonov koruze, od teh se jih je okolo 100.000 izvržalo. Tega leta morajo koruso uvažati. Kupili so v to svarho v Argentiniji koruso, ki je dosegla tehdni na R ko. Zbog vladajočih lakti bati se je re-sih nemirov.

Zadnje brzjavne vesti.

Rusko-japonska vojna.

Japonske vojne sile.

BEROLIN 20. Iz Mukdena je dne 14. t. m. sporočil dopisnik »Lokal Anzeigerju«: Za bodoči pričetek vojnih operacij je značilno, da je ruski generalni štab priobčil sestavo japonske vojne sile. Po isti šteje japonska armada 219.000 mož in 816 topov, teritorialna armada 110.000 mož s 318 topov. Štavilo črne vojske ni znane. Zdi se, da bodo Japonci nadomestili izgube z rekruti bodočega kontingenta in z močtvom črne vojske vendar se zdi, da imajo Japoneci že tžave z domaćimi nadomestilnimi četami, zato nabičajo še Kotsjce, Korejce in Long-Jange na otoku Formoz. Ti poslednji se nshajajo že pri srmadi generala O. I. Isti so visoki ljudje malajskega tips. Ko bo japonska oblegovalna armada pred Port Arturjem svobodna, tedaj bo štela japonska armada 330.000 mož s 1100 topov.

Poročilo generala Saharova.

PETROGRAD 20. (Uradno.) Brzjavke generalnega lantinanta Saharova od 19. in 20. t. m. poročajo: Prejel nisem nikakih poročil o spopadih armade. V noči na 19. t. m. je bilo 16, v noči na 20. t. m. 10 stopirje mrsza.

Japonski oblegovalni topovi na fronti ob reki Šaho.

PETROGRAD 20. Iz Mukdena poročajo: Japoneci so dne 11. t. m. nastavili pred rusko zgodno fronto nove topove, deloma najnovejšega tipsa. Topovi so bili prepeljani po železnicu do postaje Šaho.

Kazenska razprava proti Jennerju.

DUNAJ 20. Danes je pred porotnim sodiščem pričela kazenska razprava proti Antonu Jennerju, služi dunajske filialke centralne banke nemških brasilnic. Na zatožni klopi so tudi fotograf Reichbuchner, njegova

soproga, Vencelj in Josip Gottstein, Fran in Leopold Schödl, Alojzij Feick in Viktorija Auer. Jenner je tožen radi poneverjenja, drugi radi sokrivde. Fakt je znan. Dne 13. septembra zjutraj je bil Jenner preblazen od zavoda, pri katerem je služil, da deloma uloži, deloma dvigne iz družih denarnih zavodov zneske od 235.000 kron. Ob 2. uri popoludne bi bil moral biti že doma, ali ni ga bilo več nazaj. Dokazalo se je potem, da si je Jenner prisvojil tudi dve pismi, v katerih je bilo skupno približno 50.000 kron. Jenner se je skrival na Dunaju nekoliko tednov pri obitelji Reichbuehner, dočim ga je policija iskala po vseh straneh. Dne 21. oktobra je bil pa aretovan. Skoraj vso poneverjeno sveto so dobili nazaj. Razprava bo trajala štiri dni. Glavni obtožence je zločin prisao.

Novi apostolski delegat.

RIM 20. Kakor poroča »Osservatore Romano«, je papež imenoval monsignora Tacci apostolskim delegatom v Carigradu.

Pomorski prefekt Blenamé.

PARIZ 20. Kakor se sliši, je bivši prefekt vojne mornarice v Toulonu, admiriral Blenamé, vsled nekega spora z načelnikom privatnega tajništva ministra vojne mornarice Titonaeta, prosil za upokojenje.

Potovanje kralja Alfonza v inozemstvo.

MADRID 20. V ministerstvu za zunanjne stvari se delajo priprave za potovanje kralja Alfonza v inozemstvo. Kralja bosta spremljala minister zunanjih stvari in vojni minister. Na tem potovanju bo kralj, kakor se govori, imel priložnost, da si izbere nevesto.

Italijanski senat.

RIM 20. Senat je danes po kratki debati vesprejel predlogo, glede pomnožitve števila karabinjerjev (orožnikov), redarjev in mestnih stražnikov.

Grozna nesreča na vežballišču.

MÜNSTER (Hanover) 20. Med vežbam za polaganje in eksplozijo min je nekemu vojaku, ki je padel, pred časom eksplodirala mina. Poročnik Neumann in narednik Sach sta bila raztrgana na kosce. Deli trupel so bili razmetani do 100 metrov na daleč.

Pogreb kneza Antona Radziwillia.

BEROLIN 20. V navzočnosti cesarja Viljema se je danes predpoludne vršil pogreb pokojnega kneza Antona Radziwillia. Po zvrešetu cerkvene svečnosti je bilo oddano 24 strelov. Za krsto je šel cesar z generalnim adjutantom p. Plessnom. Cesarska je opouzdje obiskala kneginjo Radzwill v njeni palaci.

Trgovina.

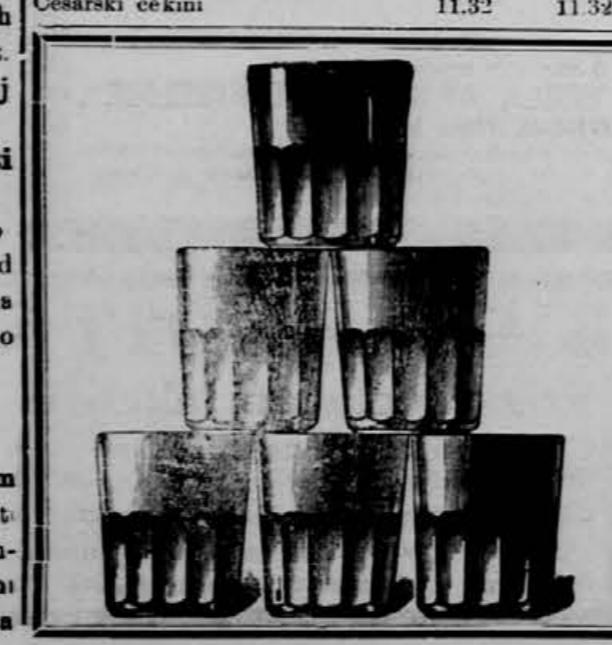
Borzna poročila dne 20. decembra.

Tržaška borza.

Napoleoni K 19.04 — 19.07 — angleške lire K —, London — vrate termin K 239.35 — 239.75 Francija K 95.10 — 95.30, Italija K 95.10 — 95.30 italijanski bankovci K —, Nemčija K —, Švedska K 117.50 — 117.75, nemški bankovci K —, avstrijska ednota renta 99.55 — 100.15, ogrska kronska renta K 98. — 102.25, italijanska renta 102.75 — 103.75, kreditne akcije K 674. — 676 — državne železnice K 643. — 650 — Lombard K 88. — 90. — Lloyd's akcije 725. — 732. — Švedske: Itsa K 326. — 331. —, credit K 479. — do 489. —, Bodenkredit 1880 K 305. — 315. —, Bodenkredit 1889 K 258. — 308. — Turške K 131. — do 133. — Šrbske: —

Dunajska borza ob 2. uri pop.

	včeraj	danes
Državni dolg v papirju	100.30	100.30
" " srebrnu	100.35	100.30
Avstrijska renta v zlatu	119.55	119.55
" " kronah 4%	100.50	100.35
Avt. investicijska renta 3 1/2%	91.25	91.25
Ogrska renta v zlatu 4%	118.55	118.55
" " kronah 4%	98.75	94.05
" " 3 1/2%	88.70	88.00
Akcije nacionalne banke	1638. —	1637. —
Kreditne akcije	674. —	673.25
London, 10 Lstr.	239.37 1/2	239.40
100 državnih mark	117.00	117.57 1/2
20 mark	23.51	23.50
20 frankov	19.00	19.06
10 ital. lir.	95.20	95.20
Cesarški cekini	11.32	11.32

Parizka in londonska borza

PARIZ (Stope) — francoska renta 98.60 %, Italijanska renta 105.10, Ispanski exterior 90.30, akcije omanske banke 591. —

PARIZ (Slep) Avstrijske državne feleze — Lombardi — unificirana turška renta 88.15 menice na London 251.55, avstrijska zlata renta 101.45 ograka 4%, zlata renta 102. — Landerber 494. — turške sredke 126.75 pariska banka 12.62 italijanske meridionalne akcije — akcije Bio Tinto 15.24, Trda.

LONDON (Slep) Konsolidiran dole 88% Lombardi 3 1/2%, srebro 28 1/2%, Španjska renta 89%, Italijanska renta 104 1/2, tržni diskont, 3 — menjion na Dunaju 24.21 dohodki banke — izplačila banka Stalna.

Tržna poročila 20. decembra.

BUDIMPESTA Pšenica za april 10.22 do 10.23; rž za april 7.95 do 7.96; oves za april 7.25; koruz za maj 7.66 do 7.67.

Pšenica: ponudbe srednje: povpraševanje slabotno, mirno. — Prodaja 8.000 met. st., nespremenjeno. — Druga žita nespremenjeno. — Vreme: veter.

HAVRE (Slep) Kava Santos good average za tek. mesec po 50 kg 49.25 frk, za marec 49.75. — HAMBURG (Slep) Sladkor za apr. 10.23, rž jan. 28.55, za februar 28.75 za marec 28.95 za april 29. —, za maj 29.15. — Stalno. — Vreme: lepo.

LONDON Sladkor iz repe surov 1 1/2 Sh. Java 15.5 Sh, Trda.

